

Skjebnedøgnet

TEKST: KJELL PEDERSEN
KART: SVERRE MO

8. april

Kl. 19.00 «Rio de Janeiro» torpederes utenfor Lillesand med soldater og hester om bord. Det blir opplyst at skipet skulle til Bergen.

Kl. 23.00 Fyrlyktene slukkes. Bergen blir mørklagt.

9. april

Kl. 01.00 Bevoktningsfartøyet «Manger» rapporterer ukjente krigsskip i Korsfjorden.

Kl. 01.30 Alarmen går på Kvarven, noe senere også på Ulven for 1. bataljon av IR 9.

Krysserne «Köln» og «Königsberg», artilleriskoleskipet «Bremse», hjelpeskipet «Karl Peters», to jagere og fem hurtiggående S-båter står inn innløpet mot Kvarven.

Om bord er invasjonstyrker fra 69. Infanterie Division under kommando av generalmajor Hermann Tittel. 1900 mann.

Kl. 02.00 Lerøy fort åpner ild. Signal på engelsk fra «Köln»: «Går inn til Bergen på et kort besøk. Ingen fiendtlige hensikter».

KNM «Storm» fyrer av torpedo i Lerøyosen, den eksploderer ikke.

Kl. 03.55 Fartøyene vest av Strusshamn. Kvarven åpner ild med 24 cm batteri, Hellen fort med sine 21 cm-ere. De tyske fartøyene besvarer ilden. Ildgivningen pågår i første fase en halv time. Imens har fartøyene overført landgangstyrker til mindre båter.

Kl. 04.30 Torpedobatteriet på Kvarven — som skulle hindret enhver inntrenger — er ikke klargjort. Fartøyene siger forbi.

Kl. 05.00 Tyske fly bomber Kvarven og Hellen.

Kl. 06.20 Tyske landgangstyrker har nådd frem til Kvarven. «Ilden opphører» på Bergen festning.

Kl. 07.00 IR 9-bataljonen kan ikke begynne stridshandling sør for Nygårdsbroen der det er stor ansamling av norske sivile.

Besettelsen av Bergen fullført. IR 9-bataljonen trekkes tilbake, sendes senere til Voss som blir samlingssted for norske styrker.

Medio april

IR 9 i kamp langs Bergensbanen. Kamper langs Hardangerfjorden. Ulvik skytes i brann fra

tyske MTB-er. På Voss bygges totalforsvaret opp: Det utgis «Steffenspenger». Korn- og mel-lager berges ut fra Vaksdal. Tyske fly legger Vangen i ruiner. 4. Brigade er satt opp med 4800 mann og 366 hester og beordres til Valdres og Hallingdal der den gjør en hederlig innsats.

25. april

Forsvaret på Vestlandet bryter sammen, avdelingene spres. Årsaker til sammenbruddet: For dårlig fortrening, utmattelse.

2. mai

Norske hærstyrker kapitulterer i Sør-Norge. Kampene i Nord-Norge fortsetter til juni.

LOT SEG IKKE STOPPE:
Niels-Henrik Kolderuplotseg ikke stoppe av tyskerne den 9.april.

OPROP!

Til de norske soldater og det norske folk!

Uten grunn, og imot den tyske regjering og det tyske folks opprinnelige ønske om at leve i fred og vennskap med det engelske og det franske folk, har Englands og Frankrikes makthavere ifjor i september erklært Tyskland krig. Deres hensikt var og blir etter mulighet at treffe argveien på krigskurplasser.

PROPAGANDA: Disse flygebladene ble kastet ned over nordre bydel i Bergen om morgenen 9. april. Noe særlig vellykket var vel ikke fremstøtet: Når man kommer til landet med våpen i hånd har det lite for seg å snakke om andres dårskaper. Dessuten er språket gripende dårlig.

Forbi tyskerne i norsk uniform

Da Niels-Henrik Kolderup nærmet seg Nygårdsbroen om morgenen 9. april, banket hjertet ekstra kraftig. I full norsk offisersuniform tenkte han seg forbi den tyske vaktposten for å komme ut av byen og slutte seg til de norske styrkene. Han løsnest

på pistolhysteret og følte hele tiden at tyskerne hadde ham på kornet...

Men Kolderup, senere professor i geologi, var en høy og myndig utseende herre, og tyskerne våget åpenbart ikke å stoppe ham. Tvertimot, de hilste og Kol-

derup besvarte hilsenen!

Kaptein Kolderup kom seg over Nygårdsbroen og kunne slutte seg til de norske styrkene. Han ble sjef for 3. kompani fordi kompanisjefen var blitt syk og deltok senere i de harde kampene langs Bergensbanen.

Bergens Tidende
7/4-40

Mobiliserte fra besatt Bergenhus

Mens tyske okkupasjonsstyrker kom rundt på Bergenhus, heiste flagg og forberedte ankomsten til sin øverstkommanderende, satt oberst Blom på sitt kontor en etasje over og sendte ut mobiliseringsordrer til norske soldater...

Det var ved 5-tiden om morgenen at en tysk patrulje med hvitt flagg kom til Bergenhus og varslet om at den tyske sjefen, generalmajor Hermann Tittel, senere ville ankomme Bergenhus. Det

tyske flagget ble heist. General Tittel med sin stab kom ved 6-tiden og Bergenhus ble da besatt. Men sjefen for Hordaland Infanteriregiment nr. 9, oberst Blom, var imidlertid i fullt arbeid ved Regimentskontoret hele morgenen.

IR 9 var en såkalt oppsettende avdeling, og Bloms fremste oppgave om morgenen var å få ut mobiliseringsordrene. Det arbeidet han med utover hele

morgenen, og først klokken 10.30 forlot han Bergenhus festning i bil — i full uniform..!

Kamphandlingene ble ført av bataljonssjefene, som var underlagt divisjonssjefen, general Wilhelm Steffes og oberst Gudbrand Østbye som var blitt sjef for 4. Brigade. Da oberst Blom kom til Voss ble han plasskommandant og fikk ansvaret for mobiliseringsoppsettningen.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

OKKUPASJON: Tyskerne marsjerer inn

var dette synet

att som klistret til nordmenns netthinner i årene som fulgte ett

april 1940. «Al

er 9. april» ble parolen.